

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในฐานะที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การศึกษาเป็นฝ่ายผลิตบุคลากรในสาขาต่าง ๆ เพื่อป้อนให้แก่องค์กรและทุกภาคของการพัฒนาการศึกษานั้นนอกจากจะทำหน้าที่ผลิตกำลังคนให้มีคุณสมบัติตามความต้องการของผู้ใช้เพื่อตอบสนองการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมแล้วยังต้องฝึกคนให้เกิดการเรียนรู้และเกิดทักษะสามารถนำความรู้ไปปรับให้เข้ากับสังคม และสามารถดำรงชีวิตอยู่ได้โดยไม่เป็นปัญหาต่อสังคมด้วยภาระอันหนักเช่นนี้ประกอบกับการเพิ่มอย่างรวดเร็วของประชากรในช่วงที่ผ่านมา รัฐโดยลำพังไม่สามารถจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงจึงเปิดโอกาสให้เอกชนที่มีความสามารถและมีกุศลเจตนาเข้ามาช่วยจัดการศึกษาด้วย

โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม เป็นโรงเรียนอีกประเภทหนึ่ง ที่เข้ามามีบทบาทในการจัดการศึกษา ซึ่งต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศให้ใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ โดยที่เปิดสอนวิชาศาสนาอิสลามควบคู่กับวิชาสามัญ หลักสูตรอิสลามศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย และยังได้รับการปรับปรุงส่งเสริมในด้านการเรียนการสอนอย่างมีระบบเช่นเดียวกับสถานศึกษาอื่น ๆ ทั้งนี้เพื่อเป็นการยกระดับการศึกษาทางด้านศาสนา วิชาสามัญ และวิชาชีพให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากที่สุด ในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษาย่อมทราบถึงปัญหาวิธีทางแก้ปัญหาได้ดีกว่าบุคคลภายนอก การนิเทศการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยปรับปรุงเร่งรัดคุณภาพทางการศึกษาจะช่วยแก้ไขปรับปรุงสิ่งต่าง ๆ ที่บกพร่องด้านวิชาการให้มีการพัฒนาส่งเสริมให้การเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ การนิเทศภายในโรงเรียนสามารถตอบสนองความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนได้อย่างถูกต้อง จากการศึกษาติดตามสรุปผลการดำเนินงานด้านการนิเทศการศึกษาประจำปีการศึกษา 2536 ของทุกสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ พบว่า ครูผู้รับการนิเทศไม่มีความรู้เรื่องการนิเทศภายในผู้บริหารส่วนหนึ่ง ไม่เห็นด้วยกับการนิเทศ การดำเนินงานส่วนใหญ่ปฏิบัติตามนโยบายหรือหนังสือสั่งการ

การนิเทศเพื่อการแก้ปัญหาการเรียนการสอนมีน้อย ขึ้นอยู่กับบทบาทการบริหารงานวิชาการ ของผู้บริหาร โรงเรียน ผู้นิเทศขาดการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ไม่เข้าใจหลักการนิเทศ และไม่สามารถให้คำแนะนำแก่ครูเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอน ได้เหล่านี้จึงเป็นเหตุที่ทำให้ผลการเรียนตกต่ำ การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษาไม่บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าวผู้บริหารนับว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทที่สำคัญต่อการให้การช่วยเหลือแนะนำแก่ครู (สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดพะเยา 2537 : 1-114)

ปัจจุบันโรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลาม ประสบปัญหาเช่นเดียวกับโรงเรียนทั่วไป เช่น ด้านตัวครู ด้านการเรียนการสอน ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศการสอน เป็นต้น จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ การบริหารไม่บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

ดังนั้นการดำเนินการด้านวิชาการภายในโรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลาม จึงควรได้รับการเอาใจใส่และเร่งรัดให้มีคุณภาพ ซึ่งวิธีการหนึ่งในการส่งเสริมพัฒนางานวิชาการและนับว่าสามารถเร่งรัดคุณภาพทางการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน เพราะการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนร่วมกับคณะครูสามารถทำให้ได้รู้ถึงสภาพปัญหาเดียวกันได้ และสามารถดำเนินการนิเทศได้ตลอดเวลา ช่วยเหลือครูที่ประสบปัญหาได้อย่างทันเหตุการณ์ เพื่อเป็นการปรับปรุงกระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน กระบวนการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะด้านวิชาการให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้บริหารปฏิบัติภารกิจให้บริการทางการศึกษาร่วมกับครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณภาพทางการศึกษาตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรเห็นว่าควรดำเนินการวิจัย เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับบทบาทที่ปฏิบัติจริง และบทบาทที่พึงประสงค์ของผู้บริหารในการนิเทศงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจังหวัดนครศรีธรรมราช ตามความคาดหวังและปฏิบัติจริงเพื่อจะได้นำข้อมูลมาใช้ปรับปรุงพัฒนาการนิเทศภายในของผู้บริหาร โรงเรียนให้บรรลุผลเกิดประสิทธิภาพทางการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทที่พึงประสงค์และบทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงเรียนในการนิเทศงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารและครู
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์และปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงเรียนในการนิเทศงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหาร
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์และปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงเรียนในการนิเทศงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครู
4. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบบทบาทที่พึงประสงค์และปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงเรียนในการนิเทศงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนครศรีธรรมราช ระหว่างทัศนะของผู้บริหารกับครู

สมมติฐานของการวิจัย

1. บทบาทที่พึงประสงค์และที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงเรียนในการนิเทศงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหาร แตกต่างกัน
2. บทบาทที่พึงประสงค์และที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงเรียนในการนิเทศงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของครู แตกต่างกัน
3. บทบาทที่พึงประสงค์และที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร โรงเรียนในการนิเทศงานวิชาการ โรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนครศรีธรรมราช ตามทัศนะของผู้บริหารกับครู แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดนครศรีธรรมราช สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียน 5 โรงเรียน จำนวน 250 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้จัดการ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ และผู้รักษาการในตำแหน่ง ดังกล่าว

ครู หมายถึง ครูที่ทำหน้าที่สอนในโรงเรียนเอกชนประเภทสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนครศรีธรรมราช

โรงเรียนเอกชน ประเภทสอนศาสนาอิสลาม หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนหลักสูตรสามัญควบคู่หลักสูตรอิสลามศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

หลักสูตรอิสลามศึกษา หมายถึง หลักสูตรบูรณาการภาควิชาสามัญ(พ.ศ.2533)ควบคู่กับภาควิชาภาษาอาหรับ

บทบาทที่พึงประสงค์ หมายถึง บทบาทการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ที่คาดหวังหรือประสงค์ให้ปฏิบัติจริง

บทบาทที่ปฏิบัติจริงของผู้บริหาร หมายถึง บทบาทการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ปฏิบัติอยู่จริง

การนิเทศ หมายถึง กิจกรรมผู้บริหารสถานศึกษากระทำต่อครูผู้สอนเพื่อช่วยพัฒนาการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครู

งานวิชาการ หมายถึง งานในหน้าที่ของครูตามขอบข่ายของงานวิชาการที่ใช้ในการวิจัยมี 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำไปใช้ ด้านการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

การนิเทศงานวิชาการ หมายถึง กิจกรรมการนิเทศที่กำหนดในการวิจัย มี 8 กิจกรรม คือ ปฐมนิเทศครูใหม่ ประชุมก่อนเปิดภาคเรียน สังกัดการสอน มอบหมายหรือจัดตำราให้ศึกษาให้คำปรึกษาหารือหรือการสนทนาสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ด้านการวัดผลประเมินผล

มาใช้ในการนิเทศงานวิชาการซึ่งเน้นงานในหน้าที่ของครูในแต่ละด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการสอน ด้านสื่อการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

ประโยชน์ของการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงบทบาทที่พึงประสงค์และบทบาทที่ปฏิบัติจริงในการนิเทศงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน
2. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร ในการปรับปรุงพัฒนางานบทบาทหน้าที่ในการนิเทศงานวิชาการ
3. ผลการวิจัยเป็นประโยชน์แก่ครู ผู้บริหาร เพื่อปรับปรุงพัฒนานิเทศวิชาการต่อไป